

SIMON
ROZENDAAL

Nadelen plastic worden wel heel erg uitvergroot

Het vogelrevalidatiecentrum in Zundert plaatste een foto van een drie maanden oude en morsdode ooievaar die een prop van 400 gram elastiek achter in de keel had. Volgens dierenverzorger Latoya Siemons gebeurt dit wel vaker. Ouders zien elastiek aan voor wormen en voederen dat aan hun kuikens.

Ik las het (in *De Telegraaf*) en voelde eenzelfde woede als aan boord van het schip waarmee ik enkele maanden geleden rond Antarctica voer. Daar werden we gevolgd door allerlei albatrossen. Dat zijn (mijn favoriet is de wenkbrauwalbatros) majestueuze vogels, 2 tot 3 meter spanwijdte, die elegant op de wind en boven de golven manoeuvreren. Meer dan 100.000 sterven er jaarlijks, omdat ze verstrikt raken in de netten van illegale vissers. In plastic wurgkoorden.

Die kennis stapelt op de weerzin die ik toch al tegen plastic koester, vooral vanwege esthetische redenen. Ik heb een hekel aan plastic sportkleding, het ziet er niet uit en het is zweterig, doe mij maar katoen, af en toe geef ik kleinkinderen plastic speelgoed, maar met tegenzin, en ik verfoei alle plastic zakjes en bakjes waarin voedsel wordt verpakt. Ook dit is doorgaans lelijk en vaak ook belandt plastic dat je keurig hebt gesorteerd en in een container van Plastic Heroes voor hergebruik hebt gedeponeerd, ergens op een strand in Thailand.

Maar ja, ik heb twee zielen in mijn borst. De ander is een chemicus en rationalist, die tegen de esthetiek en activist tegen zwerfafval zegt: kom op zeg, plastic heeft veel voordelen.

Het is als met fossiele brandstoffen en kernenergie: je hoort alleen over nadelen, nooit over voordelen. En die zijn legio. Door kunststof (in rackets en golfclubs) kunnen mensen tot op hoge leeftijd actief blijven, gooien we minder voedsel weg, worden auto's lichter en stoten dus minder CO₂ uit.

Onlangs bleek de hoeveelheid plastic afval in de oceanen te hoog ingeschat. Niet een ietsiepietsie te veel, maar honderdmaal! Het televisiejournaal, dat dit bracht, zat ermee. Het was onmiskenbaar goed nieuws, mede omdat het op Nederlands onderzoek was gebaseerd. Maar ja, we hebben het wel over plastic, het werktuig van de duivel. En dus zagen we een foto van een zeepaardje met zijn staart om een wattenstaafje.

Wat is daar in hemelsnaam erg aan? Waarom is het knap als een heremietkreeft in een verlaten schelp trekt, waarom applaudisseert iedereen als apen noten kraken met stenen, maar moeten we bedreefd zijn wanneer een zeepaardje zijn geliefde probeert te imponeren, als een ridder op een wit paard?

Of neem dat zogenaamd levensgevaarlijke microplastic. Plastic werd een jaar of vijftig geleden populair, mede omdat het zo veilig is. Daarom durven we onze belegde boterhammetjes erin te doen. Het is lelijk, maar geeft niet af. En wanneer datzelfde plastic in het milieu terecht komt en tot minuscule korreltjes wordt afgebroken, 'microplastic', zou het dan niet meer veilig zijn? Patrick Moore, een van de oprichters van Greenpeace en een gepromoveerde bioloog, schreef: 'Plastic wordt niet opeens op miraculeuze wijze toxisch in de oceanen.'

Verder is het de vraag hoe onnatuurlijk plastics zijn. Het betreft polymeren, lange reeksen van simpele bouwstenen zoals etheen, vinylchloride of ester. Ze heten dan polytheen, pvc of polyester en zijn inderdaad synthetisch, gemaakt uit aardolie. Maar hout en katoen zijn ook polymeren, lange reeksen van suikereenheden. Je zou ze suikerplastic kunnen noemen. En het elastiek waarmee ik deze column begon, is net als rubber autobanden weer een andere plastic van Moeder Natuur.

Wat de uitkomst is van de strijd tussen die twee zielen in mijn borst? Ik vind dat we minder plastic moeten gebruiken (niet polymeren, maar 'polyminderen'), het niet op straat of in het bos moeten gooien en vissers belonen wanneer die hun oude netten inleveren. Wel heb ik twijfel of het zin heeft al het plastic te scheiden en hergebruiken. Natuurlijk lever ik mijn plastic flesjes graag in bij de supermarkt, maar wegwerpplastic gaat gewoon weer in de vuilnisbak, nadat ik het vele jaren heb gescheiden.

Beter plastic verbranden dan op een strand in Thailand laten belanden.

EW

Patrick Moore: 'Plastic wordt niet opeens op miraculeuze wijze toxisch in de oceanen'